

Novoteks

GLASILO DELAVSKEGA SVETA

LETO VII. * 1966 * ŠT. 5, 6

NOVOTEKS

glasilo delavskega sveta

Tekstilne tovarne

NOVOTEKS

Novo mesto

1966

Letnik VII.

Št. 5. in 6. 1966 (67 in 68)

maj, junij

Izdaja:

delavski svet

Ureja:

uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Samó Medic

Naslov uredništva:

Novoteks, Novo mesto

Foersterjeva 10

telefon 21-030

Zunanja oprema:

Bojan Brovet

Tisk naslovne strani

In vezava

Papirkonfekcija — obrat

Valvasorjeva tiskarna

Krško

Naklada:

1000 izvodov

VSEBINA:

- Iz zasedanj samoupravnih organov
- Od vlaknine do tkanine
- Kombinirano zavarovanje stanovanjskih premočnin
- Bolezenski izostanki v mesecu februarju 1966
- Bolezenski izostanki v mesecu marcu 1966
- Nesreče pri delu in na poti na delo v mesecu februarju in marcu 1966
- Spominski dnevi v marcu, aprilu in maju
- Priprave na upor
- Naša kronika

IZ ZASEDANJ SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Na prvem zasedanju je delavski svet podjetja izvolil predsednika, podpredsednika in člane upravnega odbora podjetja ter imenoval svoje komisije. Poleg tega je poslušal poročilo predsednika UO o stanju podjetja in obravnaval vprašanje izvoza ter plan investicij in investicijskega vzdrževanja.

Za predsednika DS je bil izvoljen Andrej Smuk, vodja predilnice I, za podpredsednika pa Mari Ponikvar, delavka v apreturi.

Iz poročila predsednika UO je videti, da so bili organi upravljanja podjetja zelo delovni, saj je imel DS v pretekli mandatni dobi 13 zasedanj, UO pa 17 sej. Na sejah in zasedanjih so razpravljali in sklepali o vseh problemih podjetja, ki jih predvsem v preteklem letu ni bilo malo. Sprejeli so tudi več aktov, ki urejajo delo podjetja.

Po razrešitvi starega UO je DS izvolil nov UO. V novi upravni odbor so bili izvoljeni: Janko Butala in Ivan Bevk, delavca v predilnici I, Andrej Šepetavc, vodja izmene v predilnici II, Justi Damjanovič, Jelka Kralj in Stane Hudoklin iz tkalnice, Joža Redek, delavka v apreturi, Franc Božič, vodja transporta, ter ing. Branka Jedlovčnik, vodja laboratorija. Za namestnike pa so bili izvoljeni: Ivan Rozman in Anton Pezdirc iz predilnice I, Jože Božič iz predilnice II, Rezka Žagar, Slavko Kavšek in Helena Iler iz tkalnice, Marta Božič iz apreture, Anton Jevšek iz investicijsko-vzdrževalne enote in Tilka Žigante iz skupnih služb.

Za pomoč pri svojem delu je DS imenoval 9 stalnih komisij, uredniški odbor glasila DS in nadzorni odbor.

Imenovane so bile naslednje komisije:

1. Komisija za delovna razmerja: predsednik Franc Štine, člani pa Franc Pavlin, Justin Krajnčič, Minka Švigelj in Lado Dular;
2. Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti: predsednik Alojz Hrastar, člana pa Ana Bartolj in Janez Kastelic; namestnik predsednika Andrej Petrič, namestnika člana pa Jože Božič in Jože Rolih;
3. Komisija za osnovna sredstva: predsednik Anton Hudoklin, člana Ivan Cesar in Ivan Pate;
4. Komisija za izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje: predsednik ing. Franc Kovačič, člani Marička Zupanc, Peter Kumer, Marjeta Radovan in Ludvik Grivec;

5. Komisija za samoupravne predpise: predsednik Martin Fuis, člana Justi Damjanovič in Branko Pogelšek;
6. Komisija za požarno varnost: predsednik Ivan Jakše, člana Stanko Vaupotič in Miro Jakša;
7. Komisija za izume in tehnične izboljšave: predsednik Roman Grobelšek, člana Franc Berlan in Miha Šepetavc;
8. Komisija za odškodninske zahteve: predsednik Danilo Kovačič, člana Franc Berlan in član, ki ga za vsak primer posebej imenuje direktor;
9. Komisija za civilno zaščito: predsednik Jože Logar, namestnik Miran Simič, tajnik Jože Udovič, člani Andrej Smuk, ing. Branka Jedlovčnik, Stanko Jelenčič in Branko Pogelšek;
10. Uredniški odbor glasila DS: predsednik Milena Mavsar, člana Andrej Petrič in Janez Zupančič, odgovorni urednik Samo Medic;
11. Nadzorni organ: predsednik Slavka Bogovič, člani Ivanka Sečnjak, Bojan Kekec, Ana Maležič in Milka Nemanič.

Za izvršitev sprejetega proizvodnega načrta bi naše podjetje rabilo \$ 2,751.000 deviznih sredstev; letos pa smo od banke dobili le \$ 415.000. Vsa ostala devizna sredstva si moramo pridobiti sami z izvozom naših proizvodov. Preteklo leto smo z banko imeli pogodbo za \$ 2,370.000, izkoristili pa smo le \$ 1,930.000, ker nismo izpolnili svojih izvoznih obveznosti, saj smo izvozili le 47 % predvidenih količin.

Na podlagi pogodb dobi tekstilna industrija od realiziranega izvoza le 80 % deviznih sredstev. Pri nas nimamo direktnega izvoza, temveč delamo v kooperaciji s trikotažnimi in konfekcijskimi podjetji.

Da dobimo potrebna devizna sredstva za uvoz surovin in ostalega reprodukcijskega materiala, moramo izvažati veliko več, kot pa smo izvažali do sedaj. Pred sklepanjem pogodb za devizna sredstva je podjetje računalo, da bo dobilo vsaj še enkrat toliko deviz, kot pa smo jih dobili.

V taki situaciji se nahaja celotna tekstilna industrija v naši državi. Mi pri tem lahko izbiramo le med dvema variantama.

Prva varianta je, da ostanemo pri istih zalogah surovin, kot smo jih imeli v začetku leta. Od Jugobanke bomo dobili \$ 415.000, s kooperanti imamo sklenjenih pogodb za \$ 1,427.000, tako da nam še vedno manjka približno \$ 1,000.000. Zaradi tega, ker na zunanjem tržišču ne moremo doseči take cene naših izdelkov, da bi krili proizvodne stroške, temveč moramo prodajati z izgubo, bi se zmanjšali skladi podjetja, verjetno pa tudi osebni dohodki.

Po drugi varianti bi morali zmanjšati zaloge surovin na približno 3-mesečne zaloge. Tako bi poleg sredstev, ki jih dobimo od banke in že sklenjenih pogodb za izvoz, morali skleniti pogodbe še za \$ 357.000. Na ta način bi nam ostala na skladih potrebna sredstva za odplačevanje anuitet ter za manjše investicije.

DS se je odločil za drugo varianto.

DS je tudi sklenil, da je treba vprašanju izvoza posvečati v bodoče več pozornosti kot do sedaj ter obveze dosledno izpolnjevati. Tudi kvaliteta izdelkov za izvoz se mora izboljšati, da ne bo nepotrebnih reklamacij. Da bo izguba zaradi izvoza čim manjša, je treba zmanjšati tudi proizvodne stroške, na katere lahko sami vplivamo.

Poleg tega je sklenil, da naj o situaciji razpravlja UO in sveti enot, ki naj store vse potrebno, da bodo izvozne obveze izpolnjene, zlasti pa da bo kvaliteta boljša kot doslej.

V razpravi o investicijskem načrtu je DS sklenil, da se v letošnjem letu dokonča prizidek ob šedovi hali ter laboratorij, naroči pa se izdelava projektov za razširitev menze v Novem mestu ter nove menze v Metliki. Poleg tega pa naj se preštudira možnost prestavitve vratarnice in povečanja skladišča surovin v zvezi s perspektivnim razvojem podjetja.

Investicijski načrt določa popravilo oziroma zamenjavo strehe na predilnici I, ureditev čistilnih naprav, popravilo strehe na tkalnici in izmenjavo pločevine na strehi nad garderobo predilnice II. Popravili bomo tudi streho nad skladiščem surovin, uredili in asfaltirali dvorišče tovarne v Novem mestu, uredili okolje tovarne, popravili fasado tkalnice in kotlovnice ter preuredili hodnik med tkalnico in upravni prostori. Odrejena so tudi potrebna sredstva za vzdrževanje strojev in investicijske opreme.

Poleg tega je bil sprejet sklep, da se kupijo potrebne devize za plačilo krčilnega stroja in treh prstančevih strojev ter za nakup vlažilnega in merilno-dublirnega stroja za a-preturo.

Na prvi seji je UO izvolil za svojega predsednika ing. Branko Jedlovčnik, za njenega namestnika pa Franca Božiča. Imenoval je tudi 5 komisij, in to:

1. Komisijo za spremljanje osebnih dohodkov: predsednik Janez Novak, člana pa Franjo Kelner in Franjo Švent;
2. Komisijo za reklamacije gotovega blaga in preje: predsednik ing. Branka Jedlovčnik, člana Martin Fuis in Danilo Kovačič;

3. Komisijo za predloge, prošnje in pritožbe: predsednik Stane Hudoklin, člana Slava Gačnik in Rezka Žagar;
4. Komisijo za stanovanjske zadeve: predsednik Franc Božič, člani Alojz Kobe, Jože Škedelj, Angelca Zupan in Justin Krajnčič;
5. Komisijo za odpis drobnega inventarja: predsednik Edmund Pikl, člana Jože Puš in Slavka Može.

Na tej seji je UO razpravljal tudi o izvozu in smernicah, ki jih je sprejel DS v zvezi z izvozom. Po obširni razpravi o tem vprašanju je UO zadolžil vodstvo podjetja, da izvrši izvoz v vrednosti \$ 2,200.000 ter skrbi za dosledno izvajanje izvoza in izvoznih obveznosti.

Letni proizvodni načrt je bil sestavljen na podlagi razpoložljivih strojnih kapacitet. Iz analize izvršitve tega načrta pa vidimo, da zaradi slabega flajerja v predilnicah plana ne izpolnjujejo, kar ima za posledico, da plana ne dosegajo tudi v tkalnici in apreturi. Zaradi tega in povečanja izvoza preje je UO sklenil, da se izvrši ponoven izračun letnega načrta.

Zaradi dogovora o delitvi z izvozom ustvarjenih deviz bomo obiskali vse kooperante ter skušali doseči čimboljšo delitev.

Da bi se dvignila proizvodnost in kvaliteta, je UO sklenil, da se skliče sestanek strokovnega kadra in da se na njem razpravlja o teh vprašanjih ter vlogi strokovnega kadra pri njihovem reševanju. Da bi se znižali proizvodni stroški, je treba le-te analizirati ter zmanjšati zaloge režijskega materiala in barv. Prav tako je treba napraviti popis delovnih mest ter na podlagi ugotovitev izdelati organizacijsko shemo podjetja.

O izvozu bo UO razpravljal vsak mesec ter sprejemal potrebne sklepe, da bo izvoz realiziran ter ne bomo prišli v težave pri nabavi potrebnih surovin.

Na predlog stanovanjske komisije je UO sklenil, da dobijo posojilo za gradnjo stanovanj v naselju "Novoteks" v Bučni vasi: Franc Cesar, Ivan Cesar, Tončka Blažič, Jože Rolih, Stanko Vaupotič, Jože Smrekar, Avgust Berus, Samo Medic, Peter Kumer, Pepca Smrekar, Slava Gačnik, Miro Jakša, ing. Franc Kovačič, Martin Fuis, Anton Kacin. Ker pa je slednji od gradnje odstopil, pride na njegovo mesto prvi po vrsti Andrej Šepetavc.

Na javni dražbi tovarniških stanovanj v Novem mestu ni bilo ponudnikov, pač pa so se javili 4 ponudniki, ki so bili pripravljene kupiti stanovanja v Metliki. Ponudniki so ponudili izklicne cene.

Ker se je javilo tudi več interesentov, ki so v naselju v Bučni vasi pripravljeni graditi v lastni režiji, je UO sklenil, da se jim proda gradbene parcele. Nakup gradbenih parcel je odobril Francu Pavlinu, Antonu Kostrevcu, Alojzu Kobetu, Antonu Kobetu, Alojzu Cesarju, Mariji Travižan in Ludviku Judežu, in to pod pogojem, da grebne parcele ne prodajo naprej ter da zidajo v skladu z zazidalnim načrtom. Stavba mora biti dokončana vsaj na zunaj do septembra 1970.

UO je določil tudi kriterije za dodelitev kredita za zidanje stanovanjskih hiš v Metliki.

Delavskemu svetu se predlaga, da podpiše načelno pogodbo s podjetjem za stanovanjsko gospodarstvo in urejanje naselij o oddaji stanovanjskih stavb oziroma stanovanj, ki ne bodo prodana.

Upravna odbora sindikalnih podružnic sta predložila predračuna, ki ju UO podjetja nekoliko popravljena predlaga DS. Tako naj bi dobila sindikalna podružnica v Novem mestu 3,435.000.- S din, sindikalna podružnica v Metliki pa 280.000.- S din. V predračunu sindikalne organizacije Novo mesto so zajete potrebe za rekreacijo, stroški odbojke, dotacije organizacijam v podjetju ter novoletno obdarovanje članov delovne skupnosti in njihovih predšolskih otrok, v predračunu sindikalne organizacije Metlika pa samo stroški rekreacije.

Na drugi seji je UO razpravljajal o stališču našega podjetja do podjetja MTT glede uporabe blagovne znamke DIOLEN ter o možnosti izvršitve plana z ozirom na razpoložljive strojne kapacitete.

Mariborska tekstilna tovarna je s privo-ljenjem podjetja Glanzstof, ki izdeluje diolenska vlakna, pričela izdelovati blago v mešanici diolen -volna iste težine kot so nekateri naši izdelki. Do sedaj smo izdelovali po dogovoru s proizvajalcem diolenskih vlaken tkanine iz mešanice diolen -volna le mi, sedaj pa želi podjetje Glanzstof, da damo pristanek, da lahko tudi MTT uporablja blagovno znamko DIOLEN. UO našega podjetja meni, da mi nimamo pravice razpolagati s to znamko, zato naj o njej odloča proizvajalec diolenskih vlaken, ki je lastnik znamke. Naše podjetje pa je pripravljeno sodelovati z MTT glede asortimana, proizvodnje, količine, nabave in prodaje ter uvoza in izvoza.

Zaradi nepravočasne dobave flajerja ter povečanega izvoza preje je bila UO predlagana korektura letnega proizvodnega načrta.

Po predlogu bi se zmanjšal proizvodni plan v predilnici I za 9 %, v tkalnici za 6,61 % in v apreturi za 10 %. Plan predilnice II naj bi ostal nespremenjen.

O korekturi letnega plana je ponovno razpravljala UO na 3. seji ter sklenil, da predlaga DS podjetja letni plan, ki določa, da bi v letu 1966 izdelali v predilnici I 500 ton preje, v predilnici II pa 250 ton preje. V tkalnici naj bi odtkali 1.808,095.000 votkov, plan apreture pa bi bil 909.980 m tkanin. Po tako popravljenem planu bi bila vrednost proizvodnje 6.737,525.299 S din. Za tak obseg proizvodnje bi porabili surovin v vrednosti 3.088,198.000 S din, za kar bi rabili \$ 1,926.000. Plan porabe preje predvideva zmanjšanje domače porabe za 12,96 % nasproti prvotnemu planu. Tudi plan prodaje tkanin za domače tržišče je močno znižan zaradi izvoza.

Zaradi zmanjšanja proizvodnega plana in povečanega izvoza se predlaga tudi zmanjšanje finančnega plana, ki določa 5.800,000.000 S din plačane realizacije.

Nadalje je UO na 2. seji sklenil, da se zaradi dotrajanosti odpišejo 3 lesene garderobne omarice ter barvalni aparat za celulozna vlakna.

Izpraznjena soba v Foersterjevi 11 je bila dodeljena Anici Zupan, če bi jo ta odklonila, pa naj bi se v njo vselila Rezka Paderšič. Ker sta obe sobo odklonili, jo je UO na 3. seji dodelil Jožetu Božiču.

Zaradi bolezni v družini je bil odobren Martini Kramarič brezplačen dopust.

Poleg letnega plana je UO na 3. seji razpravljala še o ustanovitvi poslovnega mesta za prodajo blaga v tovarni, o nabavi opreme za počitniški dom, imenovanju vodje splošnega sektorja, reklamni akciji za DIOLEN, o cenah naših proizvodov za sezono jesen - zima, o plačilu strojne opreme in razdelitvi posojil za individualne graditelje.

Da bi se dokončno uredila prodaja ostankov blaga za člane delovne skupnosti, predlaga upravni odbor delavskemu svetu, da se v tovarni ustanovi poslovno mesto za prodajo ostankov, prodajalca pa naj določi prodajni sektor podjetja.

Ker je oprema počitniškega doma v Novem gradu v slabem stanju, je DS ob sprejemu predračuna uporabe sredstev sklada za rekreacijo rezerviral potrebna sredstva za nabavo novega pohištva. Poleg tega pa je UO namenil potrebna sredstva tudi za ureditev vodovoda, tako da bo vodovod napeljan v vsako sobo. S podjetjem "Sukno" Zapuže pa je bila podaljšana najemna pogodba za počitniški dom še za nadaljnjih 5 let.

Ob razrešitvi direktorskih dolžnosti je bil Miran Simič imenovan za v. d. vodje splošnega sektorja, kar pa ni popolnoma v skladu s predpisi. Zato je UO sklenil, da se Mirana Simiča imenuje za vodjo splošnega sektorja.

Tudi v letošnjem letu se pripravlja močna propagandna akcija za proizvode iz DIOLENA. V tej akciji bodo poleg proizvajalca vlaken, podjetja Glanzstof, sodelovala tudi podjetja NIK Zagreb, MTT in "Novoteks".

Zaradi povišanja cene surovin je naše podjetje predlagalo povišanje cene naših proizvodov za jesensko - zimsko sezono. Zvezni urad za cene pa našega predloga ni sprejel in je odklonil povišanje cen.

Na prvem zasedanju DS je bil sprejet sklep, da kupimo potrebne devize za plačilo krčilnega stroja in treh prstančevih strojev, za nakup vlažilnega ter merilno-dublirnega stroja. Jugobanka je sklenila, da ne proda deviz za že nabavljeno opremo. Sedaj so za nabavo deviz v teku razgovori s Splošno gospodarsko banko SRS.

Za posojila individualnim graditeljem je DS podjetja namenil 15.000.000.- S din. Vloženih pa je bilo 53 prošenj za posojila za dograditev ali adaptacije. Po ogledu stanja gradenj je stanovanjska komisija predlagala UO, da bi se določena kvota povišala za 1.500.000.- S din. Predlog bo UO posredoval DS, posojila pa je odobril naslednjim prosilcem:

Janezu Klobučarju, Alojzu Florjančiču, Francu Bevcu, Francu Regini, Betki Zupančič, Vladu Dularju, Francu Šornu, Stanetu Bobnarju, Martini Gornik, Ivanu Rozmanu, Antonu Okički, Katicici Zvonkovič, Mariji Bajuk, Mariji Štefanič, Jožetu Florjančiču, Joži Fenc, Ani Kralj, Antonu Vidmarju, Mileni Hudorovac po 500.000.- S din,

Justini Bašelj, Alojzu Samcu, Francu Ljubiju, Barici Božič in Mileni Mavsar po 400.000.- S din,

Magdi Zupančič po 350.000.- S din,

Ani Rukše, Albini Irt, Stanku Butalinu, Jožetu Govedniku in Janezu Plutu po 300.000.- S din,

Mariji Kobe, Zlati Osterman, Slavki Cujnik, Joži Novak, Anici Špringer, Jožetu Udovču, Slavi Tomljanovič, Agripini Zupančič, Jožetu Ređku, Jožetu Knafeljcu, Francu Božiču, Martini Gramo, Alojziji Kočevar, Martini Černič in Ivanu Kočevarju po 200.000.- S din,

Jožefi Čukajne po 150.000.- S din.

Ostali prosilci ne izpolnjujejo pogojev za dodelitev posojila.

UO je sklenil, da se Mileni Hudorovac da brezplačno potrebno število rabljenih zabojev za postavitve barake. Splošni sektor pa je zadolžil, da imenuje komisijo za ocenitev in prodajo rabljenih zabojev in ostalega nerabnega materiala.

Ustanovljeno je bilo novo delovno mesto "medicinska sestra" z oceno 100 - 130 točk.

Stanku Tutinu je bila dodeljena parcela za gradnjo hiše v Bučni vasi, ker je Alojz Kobe odstopil od gradnje.

Ker v letošnjem letu ni bila sklenjena pogodba za gostovanje ljubljanskega Mestnega gledališča v Metliki, je UO sklenil, da se jim odstopi ena predstava. Ker pa je gledališče z eno predstavo v zaostanku, bodo tako v Metliki 2 predstavi.

Sveti enot so na prvih sejah izvolili svoje predsednike in njihove namestnike ter imenovali svoje komisije.

PREDILNICA I

Za predsednika v predilnici I je bil izvoljen Vlado Marentič, za njegovega namestnika pa Boris Ferenc. Imenovane so bile tudi naslednje komisije:

1. Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti: predsednik Anton Ivec, člani pa Anica Vidic in Bevk Ivan, namestnik predsednika Jože Kočevar, namestnika člana pa Ivanka Štular in Ivan Rozman;
2. Komisija za osebne dohodke: predsednik Boris Ferenc, člani Henrik Sušanj, Marija Mušič, Irma Vrtačič in Franc Šegina;
3. Komisija za prošnje in pritožbe: predsednik Boris Ferenc, člana Kristina Škof in Janko Butala;
4. Komisija za varnost pri delu: predsednik Zlatko Štubljar, člana Ilija Siročič in Rezka Gregorčič;
5. Komisija za odpis drobnega inventarja: predsednik Ivan Bevk, člana Jože Tomc in Anton Gregorčič;
6. Komisija za požarno varnost: predsednik Milan Vraničar, člana Jože Tomc in Jože Govednik;
7. Komisija za norme: predsednik Milka Nemanič, člani Janez Vraničar, Milka Črnič, Anton Štefanič in Anica Žugelj;
8. Komisija za delovna razmerja: predsednik Milena Jurajevčič, člani Slavo Vraničar II, Ivan Bevk, Martin Žugelj in Kristina Gusič;
9. Stanovanjska komisija: predsednik Anton Ivec, člani Marija Tajčman, Anton Trček, Jožefa Majzelj in Tončka Nemanič.

PREDILNICA II

Za predsednika je bil v predilnici II izvoljen Roman Grobelšek, za njegovega namestnika pa Marija Retelj. Izvoljene so bile tudi naslednje komisije:

1. Komisija za OD: predsednik Alojz Golob, člani Anton Kos, Ana Kisovec, Viktor Rožemberger in Cveta Fink;
2. Komisija za norme: predsednik Stane Židanik, člani Franc Pavlin, Jože Muren, Lela Bubalo in Majda Židanik;
3. Komisija za varnost pri delu: predsednik Ivan Rukše, člana Franc Turk in Franc Urbančič;
4. Komisija za prošnje in pritožbe: predsednik Franc Sitar, člani Andrej Uhan, Tončka Janc, Marjeta Radovan in Jožefa Kobe;

V svet investicijsko vzdrževalne enote je bil imenovan Stane Židanik.

TKALNICA

Za predsednika je bil v tkalnici izvoljen Slavko Kavšek, za njegovega namestnika pa Ivanka Pavlič. Izvoljene so bile še naslednje komisije:

1. Komisija za OD: predsednik Ida Blatnik, člani Marjeta Turk I Rezka Avsec, Peter Kumer in Martina Fink;
2. Komisija za norme: predsednik Joža Blažič, člani Ela Seničar, Franc Pangre, Joža Rozman in Karolina Barbič;
3. Komisija za varnost pri delu: predsednik Jože Klobučar, člani Jože Gorenc in Alojz Kristan;
4. Komisija za prošnje in pritožbe: predsednik Anica Kocjan, člana Anica Adamič in Tončka Florjančič;

Kot zastopnik tkalnice je bil v svet investicijsko vzdrževalne enote imenovan Bojan Čeh.

APRETURA

Za predsednika sveta je bila v apreturi izvoljena Joža Jevšek, za njenega namestnika pa Stane Bobnar. Izvoljene so bile tudi naslednje komisije:

1. Komisija za OD: predsednik Jože Rolih, člani Cveta Milanovač, Martin Aš, Joža Jevšek in Mimi Reberšek;
2. Komisija za norme: predsednik Zali Meserko, Mari Ponikvar, Ana Škrbec, Iva Kokošar in Justič Grden;
3. Komisija za varnost pri delu: predsednik Franc Zagorc, člana Franc Regina in Ana Potočar;
4. Komisija za prošnje in pritožbe: predsednik Stane Bobnar, Franc Jenko, Marija Kukman, Marija Gregorčič in Leopold Šiler.

Kot zastopnik apreture je bil v svet investicijsko vzdrževalne enote imenovan Ivan Pate.

INVESTICIJSKO-VZDRŽEVALNA ENOTA

Za predsednika sveta enote je bil izvoljen Ivan Špringer, za njegovega namestnika pa Jože Redek. Izvoljene so bile tudi naslednje komisije:

1. Komisija za OD: predsednik Ivan Jakše, člana Jože Fenc in Ivan Vidmar;
2. komisija za varnost pri delu: predsednik Jože Redek, člana Božo Čavlovič in Anton Jevšek;
3. Komisija za prošnje in pritožbe: predsednik Ivan Cesar, člana Slavko Bogovič in Franc Hrovat.

Na prvi seji so sveti enot poslušali tudi poročila o stanju enote in razpravljali o smernicah DS v zvezi z izvozom naših proizvodov.

Plan predilnice I je bil v prvih štirih mesecih izpolnjen z 90,59 %.

Vzrokov za tako slabo doseganje plana je več. Eden glavnih vzrokov je sprememba asortimana preje, ker je pri istočasni izdelavi preje iz mešanice in čiste volne nemogoče doseči klimatske pogoje, ki bi ustrezali čisti volni in mešanici. Na doseganje plana vplivajo tudi ozka grla v predpredilnici, saj je ena VII. pasaža v Novem mestu in delajo samo z dvema strojema. Ozko grlo je tudi pri V. pasaži. Stanje se bo izboljšalo, ko dobijo nazaj stroj, ki so ga posodili, in ko prispejo naročene glave za V. pasažo.

Pritožujejo se tudi nad slabo kvaliteto česanca. Večkrat se tudi zgodi, da so nekatere partije česanca slabo barvane in barva odpada, zaradi česar se stenji navijajo na valčke. Često je barvan česanec tudi presuh.

Vzroki so pa tudi osebnega značaja. Premalo pozornosti se posveča zlasti končevanju partij, čiščenju in zalaganju strojev, vezanju pretrgov itd.

Plan predilnice II je bil izpolnjen z 93,74 %, upajo pa, da bodo junija s planom na tekočem, saj se stanje vsak mesec izboljšuje.

Montaža strojev je v glavnem končana razen flajerja, ki jim še vedno dela težave. Ta stroj bo poslan nazaj, namesto nje pa bomo dobili dva manjša in III. pasažo.

Kvaliteta preje ni zadovoljiva ter ji bo v bodoče treba posvečati več pozornosti. Tudi izkoriščanje strojev še ni za-

dovoljivo. Klimatska naprava ne deluje dobro, saj imajo vedno preveč suh zrak, kar povzroča težave pri posameznih fazah proizvodnje.

Predlagajo tudi nabavo vložka za mali barvalni aparat ter nabavo aparata za menjavo vretenskega olja in kotla za segrevanje vode za lisezo.

V razpravi o teh problemih se je ugotovilo, da delavci, zlasti novi, vse premalo pazijo ter se ne ravnaajo po delovnih nalogih in navodilih starejših delavcev.

Predlog, da se ne bi menjavali delavci na različnih strojih, je neizvedljiv zaradi tega, ker vedno manjka kak delavec, ki je ali na dopustu ali pa v bolniškem staležu. Zato je nujno, da vsak delavec obvlada delo na več strojih.

Plan tkalnice je bil do 12. maja izpolnjen s 95,8 %. Še vedno je največ zastojev zaradi pomanjkanja preje, kar pa se je v zadnjih mesecih izboljšalo. Udeležba tkalnice pri OD zaradi prihrankov močno niha. Najnižja je bila v januarju (610.872.- S din), najvišja pa v aprilu (9.532.180.- S din). Povečanje OD zaradi prihrankov je potrebno posvetiti vso pozornost, saj se s tem ne povečujejo le OD, temveč prihranimo tudi drage devize. Opaža se tudi precejšnje nesorazmerje pri udeležbi OD med prihranki in kvaliteto.

V tkalnici so v teku razna preureditvena dela. Novi snovalni stroj znamke Mašinteks iz Leskovca ima tehnične pomanjkljivosti, zato je bil reklamiran. Prispelle so tudi ponudbe za prisukovalni aparat ter vozičke za vlaganje osnov. Vozički pa za vlaganje v naše statveniso dobri, zato za njih pripravljajo načrte doma.

V apreturi je za izboljšanje tehnološkega procesa treba nabaviti vlažilni stroj ter stroj za merjenje in navijanje blaga. O nabavi teh strojev je DS podjetja že sklepal. Poleg tega bi bilo nujno nabaviti tudi fiksirni stroj ter napravo za uravnavanje votka, ker iz tkalnice često dobijo pretegnjene komade, kar težko odpravijo. Kvaliteta tkanin še vedno ni na zadovoljivi višini. Največ je tkalskih napak, a tudi napak iz apreture ni malo.

Proizvodni plan je bil dosežen s 93,9 %, po vrednosti pa z 91,9 %.

Normativ kvalitete je bil izkoriščen s 73,4 % ter so se OD na račun kvalitete povečali za 7.308.220.- S din. Povprečni dohodki so bili najnižji v januarju (61.088.- S din), najvišji pa v marcu (71.708.- S din).

Produktivnost se je v primerjavi z letom 1965 dvignila ter je znašala 4,82 m/h na zaposlenega delavca.

Svet enote je bil mnenja, naj bi bilo nagrajevanje za kvaliteto bolj stimulatívno na ta način, da bi se dal večji

poudarek nagrajevanju za kvaliteto na račun količine, kar naj bi veljalo predvsem za tkalnico.

Vodja investicijsko vzdrževalne enote je informiral svet enote, da bo v letošnjem letu dokončan prizidek ob šedovi hali in laboratorij, popravljene bodo tudi strehe na predilnici in tkalnici, obnovljene nekatere fasade, asfaltirano dvorišče in urejene čistilne naprave.

Vsi sveti enot so poslušali poročilo o situaciji okrog izvoza ter dodeljenih in potrebnih deviznih sredstev. Razpravljali so o kvaliteti in potrebnih ukrepih, da se izboljša kvaliteta in organizacija dela in s tem zagotovi izpolnitev izvoznih obvez, kakor tudi o zmanjšanju stroškov proizvodnje.

Sveti enot so določili višino dopustov za novozaposlene delavce ter dodatne dopuste za invalide. Potrdili so tudi norme za nove artikule ter predlagali čimprejšnjo korekturo pravilnika o delitvi OD, kjer naj se oceni tudi skladiščnike z ozirom na povečan obseg dela. Prav tako so predlagali odpis nekaterih dotrajanih osnovnih sredstev in nabavo novih.

J. U.

Z A H V A L I

Ob prerani izgubi mojega dragega očeta iskrena hvala vsem sodelavkam in sodelavcem oddelka predilnica II za podarjena venca.

Žalujejoči
Janez Klobučar

Najtopleje se zahvaljujem sodelavkam iz priprave tkalnice za darilo, ki so ga poklonile ob smrti moje sestre njenemu otroku.

Milka Goršič

OD VLAKNINE DO TKANINE

V devetnajstem stoletju so se surovinam za izdelavo oblačilnih predmetov, ki jih daje narava, pridružile še umetno pridobljene surovine, ki jih vedno bolj izpopolnjujejo. Tekstilne surovine delimo v naravne in umetne. Naravne surovine so tiste, ki jih daje narava v obliki, primerni za neposredno uporabo v tekstilni industriji. Umetne surovine so tiste, ki jih iz naravnih surovin šele s kemično preosnovo pretvorimo v vlakno ali niti.

A. NARAVNA VLAKNA

1. Rastlinskega izvora: bombaž, lan, konoplja, kopriva, agava, aloja, kokosov oreh, slama itd.
2. Živalskega izvora: ovčja volna, živalske dlake, konjska žima, naravna svila itd.
3. Rudninskega izvora: azbest

B. KEMIČNA VLAKNA

1. Surovine na osnovi celuloze: viskozni bakreni in acetatni rejoni, umetna žima in dlake, papirna preja in kaučuk oziroma gumijaste niti.
2. Surovine na osnovi beljakovin: kazeinsko predivo (lanital in tialon) ter proteinsko predivo (ardil in druga).
3. Sintetična vlakna: poliamidna vlakna (nylon, perlon) poliakrilnitrilna vlakna (orlon, dralon in druga) ter poliesterska vlakna (terilen, dacron, diolen itd.)

V naši proizvodnji so se poleg vlaken živalskega izvoza zelo dobro obnesla sintetična vlakna. Diolen kot glavni predstavnik poliesterskih vlaken je hitro osvojil tržišče, predvsem zaradi visoke elastičnosti, trdnosti v suhem in mokrem stanju, odpornosti proti višjim temperaturam ter zato, ker se tkanina, izdelana iz mešanice diolen - volna, ne mečka in ima topel otip. Pri nas uporabljamo diolen v mešanici z volno v razmerju 55 % diolen-a in 45 % runske volne. Razmerje 55 : 45 ni slučajno, to razmerje je rezultat raziskovalnega dela, saj je pokazalo pri izdelavi tkanin iz mešanice diolen - volna najboljše rezultate.

Za izdelavo finajših tkanin za moške in ženske obleke je primerna le česana preja. Značilna za česano prejo so vzporedno ležeča vlakna brez vmesnih zmedenih kratkih vlaken. Volna, ki jo uporabljamo za tkanine v naši tovarni, je kratkovlaknata, tanka in močno nakodrana, v poštev pride volna višinskih ovac. Glavni predstavnik teh ovac je pasma merino.

Volno kakor tudi sintetična vlakna uvažamo v obliki česanca. Do česanca pa je precej dolga pot.

Ovce odberemo in ostrižemo, tako dobimo volneno runo. Volneno runo sortiramo po finoči, dolžini in barvi vlaken. Najboljšo volno dobimo od 2 - 4 leta starih ovc z bokov, beder in pleč. Sortirano volno peremo, ker vsebuje dosti maščob in raznih nečistoč. Po pranju volno posušimo, če pa je volna presuha, jo po potrebi mastimo, da je sposobna za nadaljnjo predelavo. Tako pripravljena volna počiva v komorah in čaka na naslednjo fazo - mikanje.

Mikanje volne se vrši na več mikalnikih, katere povezuje tekoči trak. Na koncu tekočega traka se vsi stenji združijo in navijejo v enotnem stenju v zvitke ali bobino. Na mikalniku volno zrahljamo, razčesemo in odstranimo nečistoče, prav tako pa odstranimo tudi vsa krajša vlakna.

Stenje iz mikalnikov dvojimo in raztezamo na treh raztezalkah. S tem povečamo enakomernost, uravnavamo vlakna in odstranimo nečistoče. Po raztezanju stenj češemo na česalnih strojih. S česanjem odstranimo vsa kratka vlakna, nopice in nečistoče, ki so še ostale v stenju, in uravnavamo vlakna. Za česanjem volno lisiramo, da odstranimo maščobo in prah ter da poravnamo vlakna, ki so kodrasta. Maščobo in prah posnemamo v kopeli, kodre pa izravnamo tako, da mokra vlakna v napetih stanju na hitro posušimo. Stenje po lisezi dvojimo in raztezamo na dveh raztezalkah, da dosežemo večjo enakomernost in da dobimo določeno težo česanca, katere je potrebna za nadaljnjo predelavo. Tako dobimo surov česanec, ki je navit na bobine ali zvitke.

Če želimo barvano prejo, kakršno v glavnem uporabljamo v naši proizvodnji, je postopek sledeč:

Surov česanec kupujemo v obliki bobin. Če je stisnjen v bale, dobi ob transportu često nepravilno obliko, zato ga previjemo. Previt česanec določene težine v barvalnih aparatih obarvamo in izperemo. Na lisezi stenj ponovno izpiramo, da odstranimo preostalo odvečno barvo, povečamo obstojnost barve ter fiksiramo kodravost volnenega vlakna. Na koncu stenj ponovno navijemo v zvitke. Pri barvanju, pranju in sušenju se vlakna v stenju zmešajo, s tem pa se tudi poslabša enakomernost stenja, zaradi česar po fiksiranju stenj dva do trikrat raztezamo in dvojimo, s čimer dosežemo večjo enakomernost. Da dobimo določen odtenek barve ali kvalitete, često zmešamo raznobarvne stenje, stenje raznih kvalitet in surovin. Ta postopek imenujemo melanžiranje. Za tem ponovno dvojimo in raztezamo zaradi večje enakomernosti. Tako pripravljen stenj češemo na česalnih strojih. Pri česanju se vlakna v stenju uravnavajo, odstranijo pa se tudi nečistoče in kratka vlakna kot izčeski pri česanju. Česanju sledi ponovno dvojenje in raztezanje (5-krat). S tem dosežemo večjo enakomernost, obenem pa dobimo močne enakomerne stenje določene težine.

Predzadnja faza po skrajšanem postopku, ki ga imamo v predilnici II, je predpredenje, nato pa pridemo na zadnjo fazo - predenje.

Prejo predemo na prstančevem predilnem stroju. Pri predenju dobimo prejo določene številke in kvalitete. Na prstančevem predilnem stroju raztegnemo predprejo po potrebi tudi do 30-krat, da dobimo določeno številko preje. Tako raztegnjeni predpreji dodamo še določeno število zavojev, s tem pa smo ji dali tudi določeno končno obliko in trdnost. Prejo po kontrolnem pregledu vskladiščimo v skladišču preje.

Po nalogu disponenta skladiščnik izda določeno prejo v določeni količini v proizvodnjo. Prva faza priprave tkalnice je dvojenje. Dvojenje imenujemo postopek, kjer prejo iz dveh ali več predilniških navitkov (kopsov) previjemo na lesene cilindrične cevke. Niti navijemo paralelno drugo ob drugo. Dvojena preja se lepše in hitreje suka. Za izdelavo tkanin v naši proizvodnji se v glavnem vsa preja posuka. Sukanje je postopek, pri katerem dvojeni preji dodamo določeno število zasukov; z več ali manj zasuki dosežemo trši ali mehkejši sukanec. Prejo sukamo lahko v isti smeri, kot je vita, vendar jo navadno sučemo v nasprotni smeri. Po uporabnosti in načinu sukanja poznamo gladke in efektne sukance.

Efektni sukanci so često neenakomerno vozličasti, zankasti, goseničasti itd. Z njimi dosežemo karakterističen videz tkanine in modni efekt. Efektne sukance sukamo na sukalnih strojih s posebno pripravo, ki efektno nit hitreje, počasneje ali neenakomerno dodaja.

Po sukanju sukance parimo, da se ne bi krotovičili. Sukanci se krotovičijo zato, ker je preja v sukancu prisilno spravljena v obliko sukanca. Če hočemo, da sukanec to obliko obdrži, ga moramo v to zopet prisiliti. Fiksiranje zasukov dosežemo s parjenjem. Postopek parjenja je sledeč: parilno komoro, kjer je sukanec navit na sukalnih cevkah in zložen v posebnih zabojskih, počasi segrevamo in parimo, potem pa jo na hitro ohladimo. Tako parjeni sukanci so primerni za nadaljnjo operacijo.

Sukanju in parjenju sledi previjanje. Previjamo na previjalnih strojih na konusne cevke križno. Na tak navitek previjemo določeno število sukalnih kopsov, kar pač zavisi od delovnega naloga, navadno pa za dve osnovi. Na navijalnih strojih imamo sistem čiščenja sukancev. Pri pravilnem in dobro nameščenem čistilcu se med previjanjem odstranijo vsa nepravilna mesta. Sicer se s tem nekoliko zmanjša proizvodnja, tako imamo na časovno enoto nekaj kilogramov manj previtega sukanca, zato pa več kvalitetnejših metrov blaga v tkalnici.

Tako očiščena in previta preja se vskladišči v medfazno skladišče preje, od koder gre po nalogu del te preje na snovanje, del pa na previjanje votka.

Snovanje je prvi postopek, kjer se točno določi vrsta bodoče tkanine z vsemi lastnostmi. Osnovo snujemo po določenem nalogu na snovalnem listu. Na snovalnem listu najdemo vse potrebne podatke, tako o osnovi kakor tudi o votku, vzorcu snovanja in tkanja, gostoti, širini, številu niti, o vdevu in vezavi itd. Osnovo tvorijo vzporedne, po dolžini blaga ležeče niti. Te niti navijemo v pasovih najprej na snovalni boben in nato v celoti vse pasove hkrati previjemo na osnovni valj. Snovanje v pasovih imenujemo z razliko od širinskega snovanja, način pri katerem se snuje v delni širini (pasovih) in polni gostoti na snovalni boben in ko je določeno število niti nasnovanih, previjemo vse osnovne niti na osnovni valj.

Tako pripravljeno osnovo vdenemo v lučalnice na listih po predpisanem vzorcu za določeno vezavo. Za vdevom v lučalnice oziroma v liste osnovne niti vdenemo še v greben, ki na statvi v bilu določa širino tkanine. Če zamenja odtkano osnovo enaka osnova z ozirom na vezavni vzorec (število listov, osnovnih niti ter vdev), potem to osnovo ne vdevamo v vdevalnici, pač pa jo prisukamo na statvi v tkalnici. S tem odpade vlaganje osnove v statev, izgubimo pa na času.

Ko je osnova vložena ali prisukana, lahko tkemo.

Da bi dobili tkanino, se morajo osnovne niti pravokotno prepletati z votki. Osnovo smo že pripravili, pripraviti moramo sedaj še votek.

Priprava votka je enostavnejša od priprave osnove. Sukance smo prečistili in previli na konusne navitke na navijalnem stroju enako kot za osnovo. Tako očiščen sukaneec previjemo iz konusnih velikih navitkov za male lesene votkove cevke.

Pri tkanju vlagamo votkove navitke v čolniček. Čolniček vnašamo v zev, katerega tvori listovka z dvigovanjem in spuščanjem. Bilo pa ima nalogo, da vnešen votek pritke k tkanini. Ko je tkanina v določeni dolžini odtkana, jo odrežemo in oddamo. Tako smo dobili izdelek tkalnice - surovo tkanino.

Surove tkanine imajo grob otip in slab videz, zato niso primerne za nošenje. Da bi tkanina dobila lastnosti, ki bodo zadovoljile potrošnika, jo moramo oplemenititi. Splošno znano ime za oplemenitenje je apretura.

Od surovine in namena uporabe je odvisno, kako in s katerimi kemičnimi ter mehaničnimi postopki bomo tkanino obdelali. Tako na primer v naši tovarni drugače apretiramo tkanine iz čiste volne kot tkanine iz mešanice diolena in volne.

Surovo blago, posebno volneno, ki je sorazmerno drago, ima često mnogo vidnih napak, kot na primer pretrgi osnove, manjkajoče niti po osnovi in votku, nepravilne niti, vozli in druge. Da bi napake čim prej odpravili, tkanino takoj, ko je to mogoče, strokovno pregledamo in ugotovimo nastanek raznih napak. S pravočasnimi opozorili lahko pre-

prečimo marsikatero napako. Po pregledu tkanine čistimo oziroma popravljamo, vendar različno. Tkanine iz 100 % volne čistimo in napake, ki jih je mogoče izšivati, izšivamo. Tkanine iz mešanice diolen - volna pa čistimo in nopamo.

Naloga čiščenja je, da se iz tkanine odstranijo vse nečistoče, napake in madeži, ki so prišli v tkanino pri raznih delih v tehnološkem procesu. Kadar pa imamo opravke s čisto volno, vsa nepravilna mesta s pinceto očistimo, izpuščena mesta v vezavi pa izpolnimo z všivanjem manjkajočih niti. Tkanine iz sintetike ne šivamo, zato pa jih nopamo. Pri nopanju je potrebna precejšnja spretnost in izurjenost.

Po popraviljanju oziroma čiščenju surove tkanine dobro pregledamo. Posebno pozornost moramo posvetiti madežem, ker jih pozneje le težko odstranimo.

Tako pregledane tkanine zlagamo v partije. Navadno jih zlagamo po artiklih in desenh ali pa vsaj po barvah.

Madeže odstranimo z detaširanjem. Kot detaširno sredstvo uporabljamo mešanico trikloretilena in tipskega detaširnega sredstva.

Sedaj je tkanina pripravljena za pranje. Tkanine peremo širinsko oziroma pramensko. Širinsko peremo lažja blaga, pramensko pa težja. Pri pranju težjih tkanin tkanino zašijemo v vrečo. Po pranju tkanine fiksiramo. Tkanine iz poliestra in volne fiksiramo 20 minut pri 60° C, čiste volnene tkanine pa 60 minut pri temperaturi 70 - 85° C. Po fiksiranju tkanino hitro ohladimo, z odsesavanjem odstranimo odvečno vodo in jo navijemo na lesen valj. Priporočljivo je, da tkanino pustimo preko noči, drugi dan pa jo osušimo na sušilnem stržu. Tkanine iz mešanice diolena in volne sušimo pri temperaturi 100 - 110° C, čiste volnene tkanine pa pri 80° C. Posušena tkanina mora vsebovati še določen odstotek vlage. Sušenju sledi ponovno pregled tkanine. Odstraniti moramo madeže, katere smo med detaširanjem prezrli, nato pa tkanino fiksiramo na termofiksirnem stroju. Tkanino fiksiramo zato, ker se med tehnološkim procesom vlakna deformirajo. Ker so vlakna prisilno spraljena v novo obliko, težijo niti nazaj v svojo prvotno obliko. Postopek fiksaže poliestra imenujemo termofiksiranje. S termofiksiranjem dosežemo:

1. večjo obstojnost proti mečkanju,
2. stabilnost dimenzij tkanine,
3. preprečujemo "pilling" efekt.

Blago je po termofiksiranju elastično in zaradi tega se morebitne gube pri nošenju takoj izravnavajo. Po termofiksiranju blago šivamo. To delo smo prilagodili našim specifičnim pogojem, s čimer smo odpravili vsa zategnjena mesta v tkanini.

Naslednja faza je vlaženje. Z vlaženjem dosežemo, da se tkanine bolje pripravi za striženje, ker če je tkanina pre-

suha, pritegne vlakenca nase in jo potem le težko obdelujemo.

Da bi ne prišlo do "pilinga", tkanino strižemo. Tkanine strižemo na širinskih strojih. Po striženju tkanine pregledamo, nato pa jih likamo. Pri likanju moramo paziti, da ne deformiramo vlakna. Likamo v koritasti stiskalnici pod pritiskom 1 — 2 atmosfer in pri temperaturi 120 — 125° C.

S pravilnim likanjem dosežemo na tkanini gladkost, potreben sijaj ter lep in prijeten otip. Po likanju tkanino krčimo. Naloga krčenja je, da tkanini damo obliko in jo prilagodimo pogojem, ki so najbolj ugodni pri nošnji.

Zaključna faza oplemenjevanja je dekatiranje. Z dekatiranjem damo tkanini polnejši otip, ji odvzamemo odvečni sijaj in ji damo plemenit končni videz.

Po dekatiranju tkanino še pregledamo, označimo napake z barvnimi nitmi, izmerimo, razrežemo ter navijemo na navijalke.

Danilo Kovačič

KOMBINIRANO ZAVAROVANJE STANOVANJSKIH PREMIČNIN

Predmet zavarovanja stanovanjskih premičnin so vse tiste stvari gospodinjstva, ki pripadajo prostorom stanovanja. To so stvari, ki služijo za opremo stanovanja, uporabo in potrošnjo, gotovina, umetniški predmeti, vrednostni papirji in zbirke.

V zavarovanje pa niso zajete in ne morejo biti predmet tega zavarovanja naslednje stvari: sestavni deli zgradbe, motorna vozila, stroji, zaloge materiala in blaga, ki služijo za opravljanje obrtne dejavnosti. Sestavni deli zgradb so zavarovani samo takrat, kadar gre za poškodovanja, ki jih povzroči na delih stavbe vlomilec, da pride v prostor, kjer so zavarovane stvari.

Predmet tega zavarovanja so tiste stvari, ki so last sklenitelja zavarovanja, kakor tudi stvari tistih oseb, ki živijo s skleniteljem zavarovanja v družinski skupnosti. Prav tako so zavarovane stvari, vzete na posodo ali v najem, če jih lastnik že sam ni zavaroval. Stvari podnajemnikov niso vključene v zavarovanje stvari gospodinjstva, mogoče pa je skleniti za te stvari posebno zavarovanje.

Zavarovane nevarnosti

Pri zavarovanju stanovanjskih premičnin je zelo široko zavarovalno kritje, saj pokriva skoraj vse škode, ki lahko nastanejo na stvareh gospodinjstva. Z zavarovanjem pa so krite škode, katerih vzrok je:

1. Požar, strela, eksplozija - razen na podlagi nuklearne energije - vihar, toča, snežna lavina, poplava, izlitje vode iz vodovodnih in kanalizacijskih cevi ter podobnih naprav, zemeljski plaz, utrganje terena, potres, padec letala, udarec motornega vozila, manifestacije, prebitje zvočnega zidu.

Pri viharnih škodah velja odbitna franšiza - samopridržaj 50,000 N din.

2. Vlomska tatvina, navadna tatvina ali rop. V zavarovanje je do zneska 2.000,00 N din vključena tudi škoda zaradi navadne tatvine, in to:

- perilo, dokler je zaradi pranja, sušenja ali likanja zunaj stanovanjskih prostorov (v pralnici, sušilnici ali likalnici);
- perilo, obleke in preproge, dokler so na terasi ali dvorišču stavbe, ki je v njej stanovanje gospodinjstva, zaradi sušenja, čiščenja ali zračenja;

Zavarovanje krije tudi navadne tatvine, ki bi nastale za čas prevoza stvari v novo stanovanje, kakor tudi navadne tatvine, pri katerih bi sodelovala gospodinjstva pomočnica ali podstanovalec, in to največ za gotovino do zneska 500,00 N din, do zneska 1.000,00 N din za dragocenosti, nakit, zbirke (filatelistične in numizmatične) in do 2.000,00 N din za ostale stvari.

Zavarovanje ne krije škode vlomske tatvine ali navadne tatvine, katero bi izvršila ali pri katerih bi sodelovala kak druga oseba razen navedenih, ki živi s skleniteljem zavarovanja v skupnem gospodinjstvu.

3. Razbitje stekla. S tem zavarovanjem - rizikom so krite škode na okenskih steklih, steklih na vratih, steklih na vitrinah, ogledalih, steklenih ploščah na stolah, vodovodnih in straniščnih školjkah itd.

Niso pa predmet zavarovanja naslednja razbitja: predmeti iz votlega stekla, stekla na svetilkah, reflektorjih, svetlobna telesa raznih vrst, žarnice (cevi), steklene strehe, predmeti iz porcelana in keramike ter televizijske in radijske cevi.

4. Poškodovanja električnih strojev in aparatov v gospodinjstvu, televizijskih in radioaparatom, hladilnikov, grelcev, čistilcev, sesalcev, bojlerjev ipd. Pri teh aparatih zavarovanje krije škodo, ki bi na strojih in aparatih nastala zaradi delovanja električne energije (kratkega stika, prevelike napetosti električnega toka, svetlobnih lovkov, posrednega delovanja atmosferske elektrike, indukcije, influence, prenosa oz. atmosferske prenapetosti preko vočvov zaradi udarca strele) ali zaradi nevednosti in nestrokovnosti pri uporabi ter zaradi malomarnosti (poškodba nekega dela aparata zaradi padca).

Zavarovanje ne krije škode na strojih in aparatih, ki so neposredna posledica trajnega učinkovanja korozije, oksidacije, termičnih in mehaničnih pogojev dela (izrabljenost ali staranje materiala), trajnega atmosferskega vpliva, kakor tudi ne škode, ki bi nastale v garantnem roku, ki jo je dolžan povrniti prodajalec.

Škode do zneska 30,00 N din se ne povrnejo. Če je delna škoda večja od 30,00 N din, trpi oškodovanec pri vsaki škodi 30,00 N din.

5. Odgovornost zasebnika, starešine družine, lastnika stanovanja, kolesarja, jezdeca, lastnika domačih živali in čebel (če jih nima poklicno), športnika, uporabnika orožja in streliva za zasebno uporabo (ne na lovu).

Zavarovalna vsota kot gornja meja zavarovalnega jamstva:

- za smrt ali poškodbo oseb do 20.000,00 N din;
- za uniženje ali poškodovanje stvari tretjih oseb do 10.000,00 N din.

V vsakem obsegu je vključena tudi odgovornost zakonca in mladoletnih otrok, ki žive s skleniteljem zavarovanja v družinski skupnosti ter odgovornost gospodinjske pomočnice pri opravljanju njene službene dejavnosti v zavarovančevem gospodinjstvu.

Izključena pa je odgovornost pri opravljanju poklica in pri uporabi motornih vozil.

Kombinirano zavarovanje stanovanjskih premičnin krije tudi stroške, ki jih ima oškodovanec za čiščenje mesta škode, odstranjevanje in zmanjšanje škode.

Vrednost zavarovanih stvari in zavarovalna vsota

Stanovanjske premičnine se zavarujejo za "novo vrednost". Škoda na premičninah, katerih vrednost je znašala pred nastankom zavarovalnega-škodnega primera nad 50 % od nakupne vrednosti, se povrne v višini nove nakupne vrednosti. Če pa so premičnine amortizirane že 50 % ali več, se povrne

škoda v višini 50 % od nove nakupne vrednosti. Ob priliki sklepanja zavarovanja ni potrebno, da zavarovalnica in sklenitelj zavarovanja določata vrednost stvari in na podlagi te vrednosti zavarovalno vsoto, ker pri tem načinu zavarovanja zavarovalna vsota izgubi klagično vrednost. Zavarovalna vsota ni potrebna za obračun premije in ne za obračun škode. Višina premije je v odvisnosti od velikosti stanovanja oziroma števila stanovanjskih prostorov, od stavbne kategorije in od tega, ali je stanovanje nastanjeno ali ne.

Po zavarovalnih pravilih je obseg jamstva za nekatere stvari posebej določen, in sicer:

nezaklenjen denar je zavarovan do 500,00 N din, zaklenjen pa do 1.000,00 N din,

dragocenosti, nakit, zbirke (filatelistične in numizmatične) so nezaklenjene zavarovane do 1.000,00 N din, spravljene pod ključem pa 5.000,00 N din,

umetnine so zavarovane do 5.000,00 N din;

Če želi zavarovanec zavarovati denar, dragocenosti, nakit, zbirke in umetniške slike preko gornjih zneskov, je potreben dogovor, plačati pa je treba tudi posebno premijo. Za predmete (dokumente, zbirke in umetnine), katerih vrednost po kosu presega 1.000,00 N din, je sklenitelj zavarovanja dolžan voditi poseben spisek.

Zavarovalna premija

Po ceniku so premije določene takole: (funkcionalna premija ali tisti del premije, ki je namenjen za kritje škod)	V masivno zgrajenih stavbah: N din	V ostalih stavbah: N din
garsonijera in enosobno stanovanje	10,50	21,00
enoinpolsobno stanovanje	15,80	26,30
dvosobno stanovanje	21,00	29,50
dvoinpolsobno stanovanje	26,30	36,80
trosobno stanovanje	31,60	42,10
štirisobno ali večsobno stanovanje	42,10	52,60

Na znesek teh funkcionalnih premij se računa režijski dodatek po ceniku zavarovalnice (83,8 % + 3,00 N din).

Za stanovanja, ki niso nastanjena, pa se premija poveča za 20 %.

Zavarovalni kraj

Zavarovanje stanovanjskih premičnin velja v vseh stanovanjih na področju Jugoslavije. Z ozirom na to, če se stvari izselijo iz stanovanja, v katerem so se nahajale ob priliki sklenitve zavarovalne pogodbe v drugo stanovanje in v drugi kraj, velja zavarovanje brez predhodne prijave o preselitvi zavarovalnici. Vendar je treba obvestiti zavarovalnico zaradi točnosti podatkov v zavarovalni polici in inkasa premije. Rok za obvestilo o preselitvi je 30 dni od dneva izvršene preselitve.

Zavarovana je tudi prtljaga zavarovanca do 10 % od zavarovane vrednosti za vse nevarnosti (razen navadne tatvine), če je začasno, vendar ne dalj kot 6 mesecev, zunaj stanovanja v drugih prostorih, in to pri nas ali v drugi državi.

Omejitev obveznosti zavarovalnice za potresne škode

Če bi nastopil potres, ki bi povzročil na zavarovanih stvareh tolikšno škodo, da bi presegel znesek 200,000.000,00 N din, bi se odškodnina izplačala v razmerju med limitom (200 milijonov) in stvarno škodo.

Z A H V A L A

Vsem sodelavcem in sindikalni podružnici predilnice I, zaposlenim v menzi predilnice I v Metliki ter sodelavkam predilnice I - izmena A se iskreno zahvaljujem za podarjene vence ob prerani smrti drage mame. Prav tako se zahvaljujem vsem, ki ste jo spremljali na zadnji poti.

Anica Šuštar

BOLEZENSKI IZOSTANKI V MESECU FEBRUARJU 1966

Naslednja tabela vam bo prikazala razmerje med bolezenskimi izostanki v mesecu februarju 1966 in v mesecu februarju 1965

Oddelki	Februar 1965			Februar 1966				
	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. boln. dni brez porod.	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. boln. dni brez porod.		
skupne službe	126	5,75	126	5,75	40	2,16	40	2,16
tkalnica	750	11,00	488	7,15	574	9,20	395	6,31
predilnica II	135	10,22	135	10,22	176	6,17	134	4,72
apretura	297	6,56	288	6,26	229	9,32	134	5,45
investicijsko vzdr. sektor	68	4,22	68	4,22	17	1,45	17	1,45
predilnica I	363	7,10	169	3,30	293	6,90	190	4,47
skupaj	1739	8,16	1274	5,85	1329	7,01	910	4,84

Iz tabele je razvidno, da se je odstotek bolezenskih izostankov v mesecu februarju v primeri z mesecem januarjem precej zvišal. Vendar je precej nižji kot v mesecu januarju 1965.

Najvišji odstotek bolezenskih izostankov je imel oddelek tkalnice (6,31 %), sledi apretura (5,45 %), predilnica II (4,72 %), predilnica I (4,47 %), skupne službe (2,16 %) ter investicijsko vzdrževalni sektor (1,45%).

Vzroki bolezenskih izostankov v mesecu februarju:

nega družinskega člana	138 dni
revmatizem	90 "
razne ženske bolezni	89 "
nesreče pri delu	85 "
TBC	66 "
bolezni respiratornega sistema	36 "
nesreče izven dela	35 "
gripa	33 "
bolezni živcev	31 "
bolezni urinarnega sistema	31 "

BOLEZENSKI IZOSTANKI V MESECU MARCU 1966

Naslednja tabela vam bo prikazala razmerje med bolezenskimi izostanki v mesecu marcu 1966 in v mesecu marcu 1965.

Oddeleki	Marec 1965		Marec 1966		Marec 1966		Marec 1966	
	Stev. vseh boln. dni	% na del dni	Stev. boln. dni brez porod.	% na del dni	Stev. vseh boln. dni	% na del dni	Stev. boln. dni brez porod.	% na delov. dni
skupne službe	110	4,38	110	4,38	40	1,85	40	1,85
tkalnica	773	10,22	471	6,23	617	8,40	425	5,78
predilnica II	182	10,37	182	10,37	230	6,34	161	4,44
investicijsko vzdrž. sektor	31	1,82	31	1,82	27	2,04	27	2,04
apretura	300	9,10	264	8,01	226	8,04	92	3,28
predilnica I	355	6,26	155	2,73	309	6,34	181	3,71
skupaj	1751	7,78	1213	5,39	1449	6,54	926	4,18

Iz tabele je razvidno, da je odstotek bolezenskih izostankov v mesecu marcu 1966 precej nižji kot v istem mesecu lanskega leta. Tudi v primerjavi z mesecem februarjem se je odstotek bolezenskih izostankov precej znižal.

Najvišji odstotek bolezenskih izostankov je bil v mesecu marcu v oddelku tkalnice (5,78 %), sledi predilnica II (4,44 %), predilnica I (3,71 %), apretura (3,28 %), investicijsko-vzdrževalni sektor (2,04 %) ter skupne službe (1,85 %).

Vzroki bolezenskih izostankov v marcu:

nega družinskega člana	128 dni
revmatizem	117 "
TBC	72 "
nesreče izven dela	87 "
prirojene bolezni	35 "
nesreče pri delu	28 "
bolezni živcev	28 "
bolezni respiratornega sistema	28 "
alergične bolezni	26 "
bolezni urinarnega sistema	26 "

NESREČE PRI DELU IN NA POTI NA DELU V MESECU
FEBRUARJU IN MARCU 1966

27. januarja se je ponesrečila pri delu Lojzka Dvornik, skladiščnik menze.

Imenovana je v menzi s krpo čistila mize. Ko je šla k točilni mizi, da bi zmočila krpo za brisanje, je zaradi mastnega poda padla. Pri tem je udarila v stol in si poškodovala gornji del trupa.

5. februarja se je ponesrečila pri delu Slavka Zobenica, delavka na česalnem stroju.

Imenovana je delala na česalnem stroju. Ko je hotela traka speljati skozi odprtino v lonec, je sodelavka nenadoma pognala stroj. Ta ji je stisnil prst desne roke ter ji ga poškodoval.

7. februarja se je ponesrečila pri delu Pavlina Avbar, delavka na dublirnem stroju.

Ponesrečenka je delala na dublirnem stroju. Pri čiščenju kopsa s škarjami so ji škarje spodletele, da se je zbodla v prst leve roke.

7. februarja se je ponesrečil na poti na delo Jože Dulc, strojni ključavničar.

Imenovani se je peljal iz Stranj pri Beli cerkvi z mopedom v službo. Medpotoma pa mu je pred moped zletela neka žival, da je zaradi tega padel ter si poškodoval desno roko.

9. februarja se je ponesrečil pri delu Julij Sodec, delavec v predilnici I v Metliki.

Imenovani je pomagal delavki v menzi pri klanju teleta. Pri snemanju kože mu je spodletel nož, da se je vrezal v prst leve roke.

10. februarja se je ponesrečila pri delu Jožefa Draginc, tkalka.

Imenovana je pometala okoli tkalskega stroja. Med pometanjem je dvignila desko, na kateri stroj stoji. Ko je hotela desko postaviti nazaj na svoje mesto, se je zbodla v žebelj, ki je bil v podu, ter si poškodovala stopalo leve noge.

16. februarja se je ponesrečila na poti na delo Anica Vovko, tkalka.

Imenovana je šla peš v službo. Ker je bila že pozna, je stekla po dvorišču tovarne, medtem pa je padla ter si poškodovala koleno leve in desne noge.

16. februarja se je ponesrečil pri delu Martin Jaklič, delavec v predilnici I v Metliki.

Imenovani je delal na razstezalnem stroju. Pri vezanju stenja ga je prijal glavnik ter mu poškodoval prst desne roke.

3. marca se je ponesrečila pri delu Ana Tramte, delavka v predilnici II.

Imenovana je delala na stroju za previjanje česanca. Med delom je hotela očistiti vlakna, ki so se nabrala na pogonski verigi, med čiščenjem pa jo je pogonska veriga zagrabila za prst desne roke ter ji ga težje poškodovala.

3. marca se je ponesrečila na poti na delo Rozalija Horvat, delavka v predilnici II.

Imenovana se je peljala iz Zaloga s kolesom v službo. Nekoliko metrov od doma je padla s kolesa ter si poškodovala desno roko in desno nogo.

8. marca se je ponesrečil pri delu Stane Tutin, vodovodni inštalater.

Imenovani je v apreturi s sodelavci montiral novo parno napeljavo. Pri montiranju varnostne posode je podpiral posodo z železno cevko, da se ne bi obrnila, medtem pa mu je drobec rjavine zletel v oko.

15. marca se je ponesrečil na poti na delo Alojz Kovačič, delavec v predilnici II.

Imenovani se je peljal iz vasi Hrušica s kolesom v službo. Ko se je peljal po klanou navzdol, je zavozil na kamen, pri tem pa je padel ter si poškodoval desno nogo.

18. marca se je ponesrečil pri delu Stanko Jarc, strojno-ključavničarski vajanec.

Imenovani je v strojni delavnici pomagal dvigniti del tkalskega stroja, da bi ga popravili. Zaradi prevelike teže pa se mu je predmet izmuznil iz rok ter mu padel na prst desne noge.

21. marca se je ponesrečila na poti na delo Ivanka Zupančič, tkalka.

Imenovana se je peljala iz vasi Češnjice s kolesom v službo. Na slabi cesti pa je zavozila na kamen. Pri tem jo je spodneslo, tako da je padla ter si poškodovala gornji del trupa.

29. marca se je ponesrečil pri delu Alojz Kobe, vlagalec osnove.

Imenovani je sedel pod tkalskim strojem ter uravnaval z matičnim ključem liste. Med odvijanjem pa se je matica nenadoma odvila, zaradi česar se je udaril ob stroj ter si poškodoval desno stran trupa.

SPOMINSKI DNEVI V MARCU, APRILU IN MAJU

4. marca 1844 se je rodil na Muljavi pri Stični pisatelj Josip Jurčič. Napisal je prvi slovenski roman Deseti brat, razen tega pa so najbolj znana njegova dela Klosterski žolnir, Domen, Hči mestnega sodnika, Rokovnjači, Sosedov sin, Tihotapec, Noč med slovenskimi polharji in druge. Umrl je 3. maja 1881. leta.

6. marca 1836 se je rodil v Podsmreki pri Velikih Laščah Josip Stritar. Stritarjevi pripovedni spisi so Svetinova Metka, Zorin, Gospod Mirodolski, Rosana, Sodnikovi in drugi.

8. marca 1910: Prvič so ženske priredile svoj socialistični dan v februarju 1910. leta v Združenih državah Amerike. Ta manifestacija je spodbudila eno najuglednejših in najnaprednejših žensk tedanjega časa Klaro Zetkin, da je na drugi mednarodni ženski socialistični konferenci leta 1910 v Københavnu predlagala praznovanje mednarodnega ženskega dne. Odslej slavijo ženske 8. marec kot svoj praznik.

15. marca 1957 je umrl eden najuglednejših in največjih jugoslovanskih komunistov Moša Pijade, predsednik Zvezne ljudske skupščine. V stari Jugoslaviji je bil večkrat zaprt. V dolgih letih je že (15 let) je med drugim prevedel Marxov "Kapital".

18. marca 1871 je bila v Parizu med prvo proletarsko revolucijo na svetu sestavljena prva revolucionarna vlada delavskega razreda. Imenovala se je Pariška komuna.

18. marca 1414 je bil ustoličen zadnji koroški vojvoda Ernest Železni na kneževskem prestolu na Gosposvet-skem polju.

26. marca 1943 so prve slovenske brigade (Ivana Cankarja in Matije Gubca) v borbi v Jelenovem žlebu raz-bile italijanski bataljon devizije "Macerata" in mu prizadejale težke izgube.

27. marca 1941 je jugoslovanska vlada pod pritiskom Nemčije in Italije na Dunaju podpisala pogodbo o pri-stopu Jugoslavije k Trojnemu paktu. To je spro-žilo plaz silnega ogorčenja v Jugoslaviji, ki je doseglo višek 27. marca 1941. Na ta dan je skupina jugoslovanskih oficirjev strmoglavila vlado in kraljevo namestništvo, proglasila mla-doletnega kralja za polnoletnega in postavila novo vlado. Ta dan je pomemben zaradi enotnega nastopa ljudskih množic. Pod vodstvom tedanje komunistične stranke in z geslom "Bolje rat nego pakt" ter "Bolje grob nego rob" so ljudske množice jasno izpovedale svoje stališče do na-padalnega fašizma.

1. aprila 1946 je mladina iz vseh krajev Jugoslavije začela graditi mladinsko progo Brčko-Banoviči. Ta dan si je pozneje izbrala mladina za dan mladinskih delovnih brigad.

10. aprila 1912 je bil rojen veliki revolucionar Boris Kidrič. Bil je prvi komisar Glavnega poveljstva sloven-skih partizanskih čet. 5. maja 1945 je bil iz-bran za predsednika prve slovenske vlade, poz-neje pa je bil minister za industrijo pri zvez-ni vladi in predsednik gospodarskega sveta FLRJ. Umrli je 11. aprila 1953.

12. aprila 1961 je moskovska radijska postaja sporočila, da je poletel v vesolje prvi človek. To je bil major sovjetskega letalstva Jurij Gagarin. S hitrost-jo 28.000 km na uro je v vesoljski ladji Vostok I na povprečni višini 178 km in v 108 minutah ob-krožil zemljo in srečno pristal.

Od 20. do 23. aprila 1920 je bil v Beogradu prvi kongres Soci-alistične stranke Jugoslavije, ki pomeni rojstvo našega komunističnega gibanja. Nova stranka je dobila ime Socialistična delavska partija komu-nistov Jugoslavije in se je na drugem kongresu junija 1922 v Vukovarju preimenovala v KP Jugo-slavije.

22. aprila 1870 se je rodil Vladimir Iljič Uljanov - Lenin. Z marksizmom se je seznanil že kot študent prava, leta 1895 je ustanovil krožek delavcev in začel postavljati temelje ruske socialistične stranke.

27. aprila 1941 so se v Ljubljani zbrali predstavniki KP Slovenije, Sokola, krščanskih socialistov in kulturnih delavcev ter ustanovili Osvobodilno fronto slovenskega naroda kot vseslovensko organizacijo za boj proti okupatorju. OF, katere vodilna sila je bila KPS, je odigrala velikansko vlogo pri oblikovanju politične in akcijske enotnosti naprednih slojev slovenske družbe, saj je bila njena rast začasno idejna rast naših ljudi, njihov boj za pravičnejšo družbeno ureditev pa je bil iz dneva v dan odločnejši. Kot mobilizator vseh naprednih sil je OF po vojni prerasla v Socialistično zvezo delovnega ljudstva Jugoslavije.

1. maj 1889: Prvi kongres II. internacionale je leta 1889 razglasil 1. maj za mednarodni praznik dela v spomin na krvave dogodke, ki so se odigrali tri leta poprej prve dni maja v Chicagu v ZDA. Praznovanju prvega maja se je po razglasu internacionale pridružil proletariat vsega sveta.
5. maja 1818 se je rodil Karl Marx - oče znanstvenega socializma, učitelj svetovnega proletariata in eden prvih zagovornikov organiziranega delavskega gibanja. Po letu 1864, ko je bila v Londonu ustanovljena Prva internacionala, pa do svoje smrti 14. marca 1883 je bil Marx duša te organizacije. Zgodovinski razvoj vse do danes znova in znova potrjuje njegovo veliko spoznanje, da je delavski razred tisti, ki bo do kraja spremenil in preoblikoval družbo.
5. maja 1945 je bila osnovana prva vlada Ljudske republike Slovenije. Prvo slovensko vlado je imenovalo predsedstvo SNOS v osvobojeni Ajdovščini. Njen prvi predsednik je bil narodni heroj Boris Kidrič.
8. maja 1945 se je s kapitulacijo hitlerjevske Nemčije končala druga svetovna vojna, ena najbolj mračnih strani človeške zgodovine, ko sta hotela nemški nacizem in italijanski fašizem pahnuti svet v temo najhujšega nasilja. V Jugoslaviji so boji sicer trajali še do 15. maja, vendar je bila 8. maja usvojenega že malodane vsa naša dežela.
10. maja 1976 se je rodil na Vrhniki največji slovenski pisatelj Ivan Cankar. Živel je od skromnih dohodkov, ki si jih je služil s pisateljevanjem, ker se ni hotel uklanjati tistim, ki so izkoriščali slovensko ljudstvo. Pisati je začel

zelo zgodaj. Iz šolskih beril poznamo njegove črtice Mater je zatajil, Enajsta šola pod mostom, Desetica in druge.

S sočutjem je opisoval usodo siromakov in bičal trdosrčne, hinavske in prevzetne ljudi. Njegova najbolj znana dela so: Kralj na Betajnovi, Hlapec Jernej in njegova pravica, Martin Kačur in druga. V svojih gledaliških delih je prikazoval našo tedanjo družbo, kot n. pr. v Pohujšanju v dolini Šentflorjanski, v Hlapcih itd. Dela tega našega največjega pisatelja so prevedena tudi v druge jezike. Njegovi spisi so zbrani v 21 knjigah.

16. maja 1943 se je začela V. sovražnikova ofenziva proti glavnini jugoslovanske narodne osvobodilne vojske. Nemci in domači izdajalci so hoteli obkoliti udarno skupino narodnoosvobodilne vojske z Vrhovnim štabom in jo uničiti na območju Pive, Tare in Durmitorja. Partizanske enote so se v strahovitih bojih, ki so dosegli višek ob zgodovinski bitki na Sutjeski, prebile na sever in kljub nečloveškemu trpljenju in hudim žrtvam, kljub številnim ranjencem, ki jih niso prepustili okupatorjem, dosegle sijajno zmago. Zlom V. sovražnikove ofenzive je bil tudi zlom največje ovire na poti do zmage.
21. maja 1942 je bil v gramozni jami pri Ljubljani ustreljen organizacijski sekretar KP Slovenije narodni heroj Tone Tomšič.
25. maja 1892 se je rodil v revni družini veliki sin naše domovine tovariš Tito. Vsi poznamo njegovo strmo življensko pot od malega bosega šolarja iz Kumrovc, preko ujetništva v Rusiji do zagrebškega kovinarja, ki je leta 1928 postal sekretar takrat v Jugoslaviji najmočnejše zagrebške partijske organizacije, preko njegovih bojev proti frakcionizmu v partiji, ki ga je zaradi brezkompromisnosti leta 1937 pripeljalo na položaj organizacijskega in pozneje generalnega sekretarja naše partije, preko njegovega zgodovinskega vodstva našega narodnoosvobodilnega boja, odločnega stališča ob prelomnici leta 1948, do predsednika naše socialistične skupnosti. Z neomajno voljo revolucionarja komunista je znal tovariš Tito združiti naše narode v boju in delu, jim kazati pota in cilje v prihodnosti in jih tudi grajati za napačne in stranpota v sedanosti.

25. maja 1944 so nemški padalci v Drvarju napadli vrhovno poveljstvo jugoslovanske vojske. Načrt se jim ni posrečil, čeprav so ga dobro in drzno pripravili. Po tem napadu se je Vrhovni štab NOV preselil na otok Vis in je tam ostal do osvoboditve Beograda v oktobru 1944.
29. maja 1830 se je rodil pripovednik Janez Trdina. Snov je zajemal iz ljudskega izročila. Rodil se je blizu Kamnika v premožni kmečki družini. Kot upokojenec je živel v Novem mestu. Potoval in sprehajal se je po Dolenjski in Beli krajini, opazoval ljudi, poslušal njihovo pripovedovanje in si vse neutrudno zapisoval. Najboljša njegova dela so "Bajke in povesti o Gorjancih".
30. maja 1876 se je rodil hrvaški pisatelj in pesnik Vladimir Nazor. Pri nas so znane in priljubljene zlasti njegove otroške pesmi in pripovedke. Sodeloval je tudi v narodnoosvobodilni borbi. V pesmih iz te dobe izraža iskreno rodoljubje in veličino našega boja.

Danilo Kovačič

PRIPRAVE ZA UPOR

Po dolgem čakanju se je pričelo zasliševanje. Med zasliševanjem je padla tudi marsikatera klofuta ali breca. Večino aretiranih so izpustili, nekako 50 pa so nas vklenili in odgnali v zapore. Tam so nas razporedili po celicah, v katerih so že bili nekateri naši sodelavci, ki so jih zaprli že prej. Tu pa so bili tudi jetniki, ki so bili zaprti zaradi kriminala. Temu smo se takoj uprli in dosegli, da so jih preselili drugam. Takoj drugi dan smo navezali stike z ostalimi političnimi jetniki. Ker je bilo mrzlo, v zaporih pa so slabo kurili, so nam dovolili, da smo dobili od doma odeje. Uspelo nam je tudi poslati potrebna obvestila, da so doma pospravili ves material, ki bi nas lahko obremenil.

V sobi, kjer sem bil jaz, nas je bilo 18 prijateljev, ki pa smo bili vsi mladoletni. Zato so nas po petih dneh zapora izpustili. Nalog za odhod domov smo dobili kasno zvečer, tik pred pričetkom policijske ure. Zato so nam v spremstvo dali patrolo treh Italijanov. Da smo jih "zafiravali" smo vsi skupaj najprej spremili najbolj oddaljenega v Bršljin, nato smo

odšli v Žabjo vas, potem zopet v Bršljin, nato v Irčo vas itd. Jaz sem takrat stanoval le kakih 200 m od jetnišnice, toda domov sem prišel šele okrog 6. ure zjutraj. Italijančki v kratkih in tankih plaščih so skoro zmrznili, medtem ko smo mi bili dobro oblečeni, poleg tega pa smo si ogrnili še odeje, ki smo jih vzeli s seboj.

V začetku januarja 1942 je odšla iz Novega mesta grupa komunistov. Tovariš, ki bi jih moral odpeljati na dogovorjeno mesto, ni prišel, sami pa niso dobro poznali poti. Zato so poskrili orožje ter odšli brez njega proti Frati. V Novem mestu je ostal moj prijatelj Grbec - Ge. Sporočil mi je, naj pridem k Ferliču, kjer me bo čakal. Po kratkem posvetu mi je šel pokazat, kje je skrito orožje. Dogovorila sva se, da se popoldne odpeljeva z vlakom v Mirno peč. Peljala sva se vsak v drugem vagonu, ker sem jaz imel njegov nahrbtnik, ki je bil poln cigaret in sanitetnega materiala, kar je bilo namenjeno za partizane.

V Mirno peč sva prišla srečno. Odšla sva v Rupenovo gostilno, kamor bi moral priti nek partizan, da bi ga odpeljal na Frato. Ko sva prišla tja, naju je že čakal. K nam sta prišla tudi domačina Osterc Adi in Jože Saje.

Ker je bil tisti dan praznik, je bilo v gostilni precej ljudi. Med njimi je bilo tudi kakih pet Italijanov. Sedeli smo v drugi sobi in se razgovarjali. Jaz sem hotel na vsak način v partizane, a me tov. Edo, ki je prišel s Frate, ni hotel poslušati. Dejal je, da ima nalog, da moram iti domov, ker sem trenutno bolj potreben zaradi popraviljanja orožja.

V gostilni je igrala godba in Italijani so plesali z našimi dekletimi. Zaradi sovraštva do njih, delno pa tudi zaradi užitega alkohola in treh pištol, ki smo jih imeli pri sebi, smo postali zelo bojevitimi. Šli smo v sobo, kjer so Italijani plesali, in jih enostavno zmetali iz gostilne. Za njimi smo zmetali tudi njihove puške. Nato smo na prošnjo gostilničarja, ki je bil naš človek, odšli iz gostilne. Ge, Osterc, Saje in Edo v partizane, jaz pa s težkim srcem nazaj v Novo mesto.

(se nadaljuje)

NAŠA KRONIKA

Poročili so se:

Milena Baškovič - poročena Egger, Slava Jakše - poročena Gačnik, Štefka Luzar - poročena Božič, Anica Horvat - poročena Krapež, Dragica Galič - poročena Nedeljko, Milena Mohar - poročena Kovačič, Štefka Rajer - poročena Mlakar in Marija Butala - poročena Kragl.

Novoporočencem želimo veliko sreče in zadovoljstva ter najlepše čestitke!

Rodile so:

Amalija Starič - deklica, Breda Jakše - deklico, Anica Zadnik - dečka, Jožefa Cesar - deklico, Emilija Zupančič - deklico, Pepca Kovačič - deklico, Anica Brulc - dečka in Fani Redek - deklico.

Mladim mamicam in novorojenčkom veliko zdravja in najlepše čestitke!

V podjetje so prišli:

Ladislav Marentič, Marko Popovič, Andrej Smrekar, Jože Bratkovič, Alojz Barbič, Anton Novak, Franc Mazele, Stane Hude, Marija Jaklič, Nežka Jerman, Jožica Može, Silva Bobnar, Danica Amf, Jožica Motika, Jelka Štetič, Jelka Kelc, Marinka Pavlič, Danica Košir, Vera Zupančič, Marija Draginc, Marija Kostrevc, Marija Brulc, Fanika Kranjc, Mihela Dragan, Marija Oklešččen, Jožefa Kukman, Zlata Arabadžić, Marija Brudar, Martin Brudar, Rajko Kunčič, Alojz Dragan, Jože Logar, Leopold Morela, Frančiška Morela, Slavka Križman, Jože Bruner, Branko Ralijan, Marjan Pirc, Franc Zupančič, Mihaela Ilić in Albina Legan.

Novim članom našega delovnega kolektiva želimo mnogo uspehov pri delu in veliko osebnega zadovoljstva!

Podjetje so zapustili:

Ana Pavlič, Anica Golob, Franc Höggele, ...
Štefka Pugelj, Jožica Kranjc, Anica Lovrenčec, Andrej Uhan, Jože Nemanič II, Jože Nemanič I, Branko Stariha, in Nikola Zvonkovič.

Na odsluženje kadrovskega roka pa sta odšla Jože Udovič in Jože Dulc.